

Τό γένος τῶν οὐσιαστικῶν

- Γνωρίζουμε ὅτι τά γένη τῶν οὐσιαστικῶν, καθὼς καί ὄλων τῶν πτωτικῶν, εἶναι τρία: ἀρσενικό, θηλυκό, οὐδέτερο.
- Τό γένος τῶν οὐσιαστικῶν διακρίνεται κυρίως ἀπό τό ἄρθρο (ὁ, ἡ, τό) ἀλλά καί ἀπό τήν κατάληξη.

Α' Παρατηροῦμε τά κατωτέρω παραδείγματα:

1. πάτερ, ἄφες αὐτοῖς...
2. τόν ἄρτον ἡμῶν τόν ἐπιούσιον...
3. ὡς ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τάς πηγάς τῶν ὑδάτων
4. ἐλθόντες ἐπὶ τήν οἰκίαν εἶδον τό παιδίον
5. προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα

Παρατηροῦμε ὅτι στά παραδείγματα ὑπάρχουν οὐσιαστικά πού βρίσκονται στά τρία γένη, ἢ ἀρσενικό, ἢ θηλυκό, ἢ οὐδέτερο, ἔχουν ὅμως ἓνα μόνον τύπο καί ἓνα μόνον γένος: ὁ πατήρ, ὁ ἄρτος, ἡ ἔλαφος, ἡ οἰκία, ἡ πηγή, τό ὕδωρ, τό παιδίον, τό δῶρον. Αὐτά λέγονται **μονοκατάληκτα μονογενῆ** (παραδ. Α' 1 ἕως 5).

Β' Στά ἐπόμενα παραδείγματα παρατηροῦμε ὅτι τά οὐσιαστικά ἔχουν δύο γένη (ἀρσεν. καί θηλ.) ἀλλά ἓνα τύπο, κοινό καί γιά τά δύο γένη καί τά διακρίνουμε μόνον ἀπό τό ἄρθρο, π.χ.

1. ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ
2. ἡ παῖς ἐγείρου
3. ... οὐ λύει τόν βοῦν αὐτοῦ ἢ τόν ὄνον καί ποτίζει;
4. εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην

Αὐτά πού ἔχουν δύο γένη ἀλλά ἓνα τύπο κοινό καί γιά τά δύο γένη λέγονται **μονοκατάληκτα διγενῆ**: ὁ παῖς, ἡ παῖς, ὁ ὄνος, ἡ ὄνος (παραδ. Β' 1-4).

(Βλέπε τά νεοελλην. ὁ σύζυγος, ἡ σύζυγος, ὁ ἰατρός ἡ ἰατρός κ.ἄ.)

Γ' Στά ἐπόμενα παραδείγματα παρατηροῦμε ὅτι τά οὐσιαστικά ἔχουν δύο γένη (ἀρσενικό καί θηλυκό) καί δύο τύπους, ἓνα γιά τό κάθε γένος. Αὐτά λέγονται **δικατάληκτα διγενῆ**, π.χ.

1. λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ (ὁ μαθητής)
2. τί τά μύρα συμπαθῶς..., ᾧ μαθήτριά, κερνάτε; (ἡ μαθήτριά)

(βλ. τά νεοελληνικά ὁ ἀθλητής, ἡ ἀθλήτριά, ὁ ποιητής, ἡ ποιήτριά, ὁ λέων, ἡ λέαινα)

Τά οὐσιαστικά διακρίνονται σέ

